

szak- és társadalmi lap az erdészeti személyzet részére.

Előfizetési árak:

Egész évre	8 kor. — fl.
Fél évre	4 kor. — fl.
Negyed évre	2 kor. — fl.

Előfizetési díjak, hirdetések s bármily írásbeli közlemények a lap szerkesztőségéhez küldendőek.

Megjelenik
minden Kedden.

Hirdetési díjak:

Egy hasábos garmond sor vagy annak helye 20 fl. Ajánlköztásoknál eladás vételnél minden szó után előre beküldendő 4 fl. Nagyobb s többszörös hirdetményeknél mérsékelt díjak egyzsége szerint.

V. évfolyam.

Szászsebes, 1901. Augusztus 6.

45. szám

Túltengés.

Az erdészeti altiszti pálya kezd immár köz-hely lenni, a melyen bárki is, akár van hozzá való esze, akár nincs, megpihenhet. A szakvizsgázott erdőőrök száma ijesztő módon szaporodik s bizon ma nem panaszkodhatnak már az erdőbirtokosok, hogy nem jutnak hozzá a szakvizsgázott személyzethez. Tessék csak nyilvános pályázatot kiírni olyan helyen, mely eléggé hozzáférhető s jönni fognak a pályázati kérvények tömegesen. Csak az elmúlt napokban volt alkalmunk ezt tapasztalni a szászsebesi m. kir. erdőhivatalnál, mely tudvalevőleg egy famesteri, öt erdőőri és egy erdőlegényi állásra hirdetett pályázatot. Erre a hét állásra rövid két hét alatt nem kevesebb, mint ötvenkilencz egyén pályázott, tehát nyolcz és fél ember esett egy-egy állásra. Így van ez természetesen más hatóságoknál is, mindig több az eszkimó, mint a foka s nyilvánvaló, hogy a vége legtöbbszörre nézve egy új remény elvesztése és keserű csalódás.

Volt alkalmunk ezeket a pályázatokat végig tanulmányozni s mondhatjuk, hogy munkánk végén mélyen elszomorodtunk. A kérvényeknek legnagyobb része nem csak hogy hiányosan és a pályázati feltételek figyelmen kívül való hagyásával volt felszerelve, de ezen kívül maga a szövegezés is olyan botrányos pongyola-

sággal volt megszerkesztve, hogy hasonlókat még hordári állásért sem lenne szabad benyújtani. Egyébként igazságtalanságot követnénk el akkor, ha el nem ismernők, hogy a sok gyatra között akadt egynéhány, melyeknek úgy szövegezésük, valamint felszerelésük teljesen kifogástalan volt. A szakvizsgáról szóló bizonyítvány ugyan majdnem valamennyinél ott volt, legnagyobb részben „kielégítő“ eredménnyel, de bizon szerény ítélőképességünk szerint a legtöbbször nagyon enyhén járt el az a vizsgáló bizottság, a mely azt a bizonyítványt kiadta.

Mint már bevezető sorainkban mondtuk, az erdészeti altiszti pálya immár oda süllyedt, hogy mindenki, a ki másutt boldogulni nem tud, csak erre törekszik. Ha valaki egy pár évig favágó volt az erdőn, napszámos az erdő-sítésnél vagy éppen talán mint kerülő vagy kisegítő erdőőr még valamely erdőrészt őrzésével is meg volt bízva, már elég képességet érez magában arra nézve, hogy erdőőrré legyen s nincs sürgősebb dolga, mint beszerezni a három évi gyakorlatról szóló bizonyítványt és kérni az engedélyt az erdőőri szakvizsga letehetésére, mit — hála a vonatkozó törvény hiányosságának — rendesen meg is nyer, hiszen olyan kevés az a képzettség, mit ehhez megkivánnak, hogy elutasítani alig lehetséges.

Ne keressük tehát a hibát a kir. erdőfelügyelőségekben, melyek az engedélyt kiszolgáltatják, mert hiszen ha a kérvény a

törvényt szabta kellékekkel fel van szerelve, egyebet nem is tehetnek, hanem tekintsük meg közelebbről magát a vizsgák menetét.

A szóbeli vizsgákat megelőzi az írásbeli vizsga, melynek tárgyát leginkább holmi kiszámítási példák megfejtése képezi. Ezek a példák úgy lesznek kiosztva, hogy már előre tudja a szétosztó, kinek melyiket fogja adni s így a láthatóan kisebb képzettségűnek a könnyebbet, a jobb képzettségűnek — kivált volt erdőőri szakiskolásnak — a nehezebbet adja s így nyilvánvaló, hogy az írásbeli vizsgák legnagyobb részben sikeresek s az azokon résztvettek tulnyomó része át lesz bocsátva a szóbeli vizsgára is. Itt az előbbi eljárás megismétlődik; az egyik alig felel néhány egészen lényegtelen kérdésre, míg a másikat a bizottság ugyancsak megforgatja, abból a szempontból indulva ki, hogy attól, a ki többet tanult, többet is kell megkívánni.

Mi ezt az elvet nem csak hogy nem osztjuk, hanem a legnagyobb mértékben kárhozzátjuk és elítéljük. Attól, a ki velünk rangban, állásban egyenlő akar lenni, méltán megkövetelhetjük, hogy tudásában se álljon mögöttünk s vegyen magának annyi fáradságot a tanulásra, mint a mennyit mink áldoztunk, a kinek pedig erre nincsen kedve vagy képessége, az maradjon meg tovább is a fejszénél, kapánál vagy kaptafánál és ne tolakodjék be olyan helyre, a mely neki nem való. A mi véleményünk az, hogy a magántanulótól mindig meglehet követelni mind annak a tudását, a mit a másik az iskolában szerzett magának, szóval hogy az egyiknek éppen olyan képzettnnek kell lenni, mint a másiknak s akkor nincs szükség arra, hogy az embernek a kinézése szerint válogassák meg a felteendő kérdéseket a vizsgán, hanem tessenék a könnyebbeket és nehezebbeket vegyest czédulákra feljegyezni és a vizsgázókkal látatlanba kihuzatni, hogy így a vizsga esélyei úgy a magántanulókra, mint a szakiskolát végzettekre nézve egyenlők legyenek. Ha ez megtörténik, akkor majd senki sem panaszkodhatik, hogy a társa kevesebb képzettséggel rendelkezik és mégis hasonló állást foglal el s megszűnik majd az a torzsalkodás, mely most a szakiskolát végzettek és a magán uton készültek között olyan gyakori, nem nagy előnyére az erdészetnek. Az eredmény bizo-

nyosan már az első kísérletnél nyilvánvalóvá lenne az által, hogy a nem kellően képzettek tömegesen elbuknának a vizsgán s ezt később más hozzájuk hasonló is látván, visszariadnának s kitérve a biztos kudarcz elől, olyan pályát igyekeznének maguknak keresni, mely képzettségüknek jobban megfelelne, erdészetünk pedig lassan megtisztulna az olyan elemektől, melyek nem oda valók.

Nem akarjuk mi a magán úton készülöket teljesen kizárni az erdészeti altiszti pályáról, sőt készséggel elismerjük, hogy köztük sok jeles képzettségű található, olyan, kire testületünk méltán büszke lehet, hanem igenis kívánjuk, hogy az erdészeti altiszti pályát életcélul választók ne álljanak a műveltségnek alacsonyabb fokán, mint a melyet más ágazatok altisztjeinél tapasztalunk. Ne csak az egyenruha, vagy a vadászkalap és az a mellé tűzött tollbokréta jelezze az erdészeti vagy vadászati altisztet, hanem annak társadalmi fellépése, intelligens mivolta is. A műveltség olyan közkincs, melyet magának mindenki megszerezhet legalább olyan mértékben, a mennyire azt társadalmi állása megkívánja s hogy ezt tegye, mindenkitől méltán elvárhatjuk.

A szarvasgomba.

(folytatás).

Miker triflakeresésre indulunk a kutya kevesebbet kap enni, hogy a jutalom reményében buzgóbban keressen. Okos, jó szaglású kutya s értelmes, barátságos bánásmód: a szerencsés sikernek a főkelléke.

Ha a kutya tanulékony és jó faj, nem is kell külön tanítani, hanem már gyakorlott kereső kutyával viszik ki triflavadászatra.

A kutya szimatol s ha gombára akad, orrát a lelőhely fölé tartja, lábaival kapar. Mivel a gombát gyakran megrágja, néha meg is eszi, a gombagyűjtő elhúzza onnan s azután a kapával maga keres a földben. Ha egyet talált, kerületét is felkutatja, mert nem ritkán másik, sőt néha még 2—3 is akad ott.

Ha a levegő párában gazdag, sokkal többet talál a kutya, mert ilyenkor a gomba illatát jobban megérzi. Németországban egy jó triflakereső kutya ára 100 márka.

A rossz kutya annyiban alkalmatlan, hogy a vad után fut s nemcsak ott hagyja gazdáját, hanem a vadat is elzavarja a területről.

Francziaországban triflakeresésre általában a disznót használják. Erről Chatin* a következőt írja:

„A sertés rendesen a szimatot keresi, miként a kutya is. Megérzi a trifla illatát, néha 40—50 méternyiról, ha finom az orra s kedvező a szél. Egyenesen neki megy a triflának, orrával túrni kezd, egyszer vagy többször vág neki, a szerint, a mint a trifla windjárt a felszín alatt van, vagy mélyen a földben, s nagyon rövid idő alatt mindenképen a felszínre túrja. A sertés kétféleképen végzi munkáját, a szerint, a hogyan tanították: közönségesen orrával fölemeli s a föld színére veti; máskor meg félretúrja a körülötte levő földet, a triflát pedig a helyén hagyja, a honnan azután a kereső széles, hosszú pengéjű késsel veszi ki. A sertés két éves korától kezdve 15—20, sőt még 25 éves koráig is folytathatja e munkát,

A gombának disznóval való keresése a legjövedelmezőbb, az állat orrának biztossága és ama csodálatos gyorsaság miatt, mellyel a földet feltúrja. Montagnacban emlitenek egy gombakeresőt, a ki kitűnő koczával de gombában gazdag területen két nap alatt 35 kg. szarvasgombát szedett.

Jó tulajdonsága a disznónak, hogy különös idomítás nélkül fölkeresi a triflát s kitérja; csak az a kár, hogy fel is falja mert nagyon szereti, ezért nehéz, majdnem lehetetlen teljesen leszoktatni róla.

A disznót a talált gombaért makkal vagy kukoricával szokták kárpótolni.

Egy jó kereső sertés ára Franciaországban 150—300—350 frank.

Németországban Dr. Hesse szerint szarvasgomba gyűjtésére legjobb az idő augusztustól deczemberig; de, ha a tél enyhe, januáriusban, februáriusban, sőt márcziusban is találunk szarvasgombát. Nagyobb eredményre csak akkor lehet számítani, ha a trifla fejlődése időszakának közepén (július közepén és augusztusban) nagyobb esőzések vannak. Ha ilyenkor az erős csapadék elmarad, a gombatermés is silányul út ki.

A trifla ára meglehetősen ingadozik. Triflában gazdag években egy kilogramm friss francia trifla (*Tuber melanoporum* Vitt.) Németországban 10—12 márkába, triflában szegény években 20 márkába, sőt ennél többbe is kerül. Egy kilogramm friss németországi trifla (*Tuber aestivum* Vitt.) ára 6—8 márka.

A gomba nagysága, színe, aromája, hibás vagy sértetlen volta is hatással van az árára. Nagy, egészséges, finom illatú, friss trifla sokkal drágább, mint az apró és rágott. A közép nagyságu *Tuber melanoporum*-ból 12—15 darab, a *Tuber aestivum*-ból 18—20 darab tesz egy kilogrammot. Vannak azonban 30—50 grammok is, de fél kilogrammnál súlyosabb is akad.

A francia triflát gyakran hamisítják és kevésbbé értékes fajokat kevernek közé, milyen a *T. aestivum* Vitt., *T. brumele* Vitt., *T. Magnatum* Pico, vagy néha más, a triflához némileg hasonló gombákkal elegyítik (*Choiromyces*, *Scleroderma*, *Bovista*, *Lycoperdon*, *Elaphomyces*)

A szarvasgombát főleg kolbász és pástétom készítésére használják. Németországban a triflász kolbászt leginkább Braunschweig és Apolda városában készítik,

a libamájpástétomot pedig Strassburgban, jóformán csupa francia szarvasgombával. Strassburgban mintegy 12 cég foglalkozik vele s 8—9000 kg. gombát használ fel. Itt a J. G. Hummel cég maga 2—2500 kg. friss, 1500—2000 kg. konzervált triflát dolgoz fel. Apoldában az A. Opel cég évenként mintegy 1200 kg. gombából kolbászt készít s 225 kg.-ot pástétomhoz használ.

Franciaországból egyedül a Bauton & Henras ház évenként 400.000 frank áru triflát küld Németországba.

Mivel a szarvasgomba szárítva finom illatát elveszti, már régóta törekedtek konzerválni s különféle módokat próbáltak meg. A konzerválásra szánt gombát Franciaországban első sorban megkefélik, azután hámozzák és sósvizzel, vagy a nélkül, fekete üvegbe helyezik, a gőz hatásának teszik ki és szurokkal leghijasan elzárják. Ujabban bádogdobozokba rakják a gombát s a beforrasztott edényben sterilizálják. A kereskedésben levő konzervek egymástól nagyon különböznek, a szerint a mint jól kiválogatott, egészséges vagy férges, avagy illattalan, más fajokkal kevert gombát tartalmaznak. Nagy hiba, hogy sem a fekete üvegen, sem a bádogon át nem látni a tartalmát.

A Bouton és Henras ház Perigueux-Cahorsban, a világ legnagyobb triflakereskedése, évenként 100000 kg.-ot konzervál s körülbelül ugyanennyit ad el friss állapotban.

Természetes, hogy az ember ezt a becses gombát tenyésztetni is óhajtotta.*

De Ferry szerint 1810—1815. év táján két unokatestvér, a két Talon József, öntudatlanul tette az első kísérletet, hogy a trifla tenyésztésében igazi forradalom keletkezzék. Az egyik testvér, hogy kis kondájának nagyobb legelőt biztosítson a majd nagyra növő fák makkja révén, parlag földjén makkot vetett el. Ezekben a helyeken később, nagy meglepetésére, triflát aratott.

Franciaországban ma igen elterjedt módja a triflatenyésztésének, hogy triflász erdőből eredő makkot vetnek el. A jól megválogatott, igen szép makkból 10—20 litert használnak fél hektár földre. A makkot kapával készített, egymástól 25—30 cm-re álló gödrökbe vetik. A csemetét 2 vagy 3 éves korában ültetik, de előbb főgyökerét levágják. Az ilyen fácskák könnyen megerednek. 4—7 éves fát is lehet ültetni, de ezek már nehezen erednek meg, sok elmarad belőlük. A fának egymástól való távolsága 3—6 méter, a mi a fajtól és vidéktől függ. A távolság megtartása nagyon fontos, mert különben sűrű árnyék keletkezik s a fenntartásra szükséges munkálatok nehezen végezhetők.

Az ilyen ültetvényt többször kell megmunkálni, kapálni, trágyázni és nyesni. A fákat nyesegetéssel és nagy gondnal süveg alakúra növesztik, hogy a világosság és levegő könnyebben hatolhasson át. A munkabért Grimblot hektáronként 32—62 frankra becsüli, a mint t. i. az ember az ekét vagy kapát használja, sorokba,

vagy gödrökbe ültet: évenként 15—30 frankra rúg a fentartásra irányuló munkák költsége.

Azt tapasztalták, hogy a nagyon mélyen ültetett fa csak hosszú idő múlva hoz gombát; így egy helyen 500 fa közül 350 igen mélyre ültetett fa 13—14 év múltán sem hozott gombatermést, holott 125 fa 8—9 év múltán adott már gombát.

Általában azt vették észre, hogy a kiültetett tölgy mellett a hetedik évben lehet először gombát szüretelni s a termő erő mintegy 30 évig tart.

Mivel a triffa tenyésztésének sikere sok aprólékos körülménytől függ, a ki kísérletezni akar, Bellone idézett munkáján kívül ajánlom Charles Laval, Guide pratique du Trufficulteur, Sarlat, 1884. című munkájának tanulmányozását.

Minthogy nem lehet biztosra venni, hogy a kiültetett makkal vagy fiatal fával valóban átvisszük-e a gombacsírákat, ez a tenyésztő mód bizonyos mértékben a jó szerencsétől függ. Biztosabb alapon nyugszik a Dr. Hesse-től 1890-ben megkezdett tenyésztő mód, melyhez a porosz földmívelésügyi ministerium megbízásából fogott volt. Dr. Hesse a gomhát veti elő. Fönt idézett munkájában közölt tapasztalatait a következőkbe foglalhatjuk össze:

A tenyésztésben igen fontos a talaj megválasztása. Mivel e gomba mészdarabokkal kevert húmoszos földet, általában mésztartalmú talajt szeret, méshben szegény vagy húmosznélküli területet, tiszta agyagot választani nem szabad. Legalkalmasabb az olyan erdő, mely sik, vagy kissé lejtős helyen, többször vágás alatt állott, nem sűrű, inkább nyílt, bükk- vagy tölgyből áll, nem idős, de azért árnyékos, a melyen a fejlődéshez szükséges nedvesség megmarad.

(folytatása következik.)

Országos Magyar Vadászszövetség.

A „Vadászat és Állatvilág“ című szakfolyóirat szerkesztőségétől kaptuk az alább egész terjedelmében közölt felhívást, mely egy országos magyar vadászszövetség létesítését célozza. Az alakítandó szövetség célja benne van a felhívásban s így azzal most bővebben nem akarunk foglalkozni, olavasóink egy részét mint vadászatkedvelőt, másik részét pedig mint hivatásos vadász vagy vadórt mindenestre közéről fogja a dolog érdekelni s mindenestre óhajtható, hogy a szövetségbe minél nagyobb számban belépjenek, mit annál könnyebben megtehetnek, mert tagsági díjuk fejében egy olyan szaklapnak jutnak a birtokába, melynek értéke már maga fölér a befizetett díjjal. A ki a szövetség tagjává óhajtott lenni, az forduljon egy levelező lapon pontos címének közlése mellett a „Vadászat és Állatvilág“ szerkesztőségéhez (Budapest VII. Rottenbiller utca 30), mely majd megküldi a szükséges belépési nyilatkozatot.

A kérdéses felhívás a következő:

Magyar vadászok!

Kell, hogy mindnyájatokat lelkesítse az az eszményi cél, hogy minél magasabb színvonalra emeltessék a magyar vadászat és mindaz, a mi ezzel a felséges sporttal összefügg.

Ez a gyönyörű, férfias mulatság megedzi a testet, felüdíti a lelket s a csudaszép természet megismerésére és szeretetére tanít egyszersmind.

A ki igazi vadász, az otthon van az erdők legtitkosabb hajlataiban is; az a pusztá magányában ezer jó ismerősre talál; a lápok elhagyott világa annak a megfigyelésre méltó érdekességek kifogyhatatlan gazdagságát kínálja folyvást. Az igazi vadász, a természet jelenségeinek a szakadatlan csudálása által, az alkotó hatalmához jut közelebb. Érti az Istent s megtanul elmélkedni, a mi mindenkor erkölcsi nemesbülést jelent.

Nem igaz az, hogy az igazi vadászat kegyetlen sport. A barbár népek oktan vad-irtását lehetett így minősíteni: de a mai művelt, tanult vadász sohasem kegyetlen. Az igazi vadász nem pusztán vadölő, vadírtó, hanem egyszersmind vadóvó és vadtenyésztő is. A kit mi méltónak tartunk arra, hogy a köznséges puskások közül a helyes értelemben vett vadászok közé soroljuk, az mindenekelőtt törvényt és szabályt ismerő, s magát ezeknek örömmel készséggel alávető korrekt férfiú legyen.

Ezt az eszmét készülünk jó és nemes magként elvetni szívetekbe, magyar vadászok, a kikhez szeretettel és önzetlenül szólunk!

A magyar vadászat nemesítésének, tökéletesítésének nagy és közérdekű célja lebeg előttünk, a minek az elérését ki nem óhajtja közületek?!

Ez a cél jó barátokká, hű testvérekké tesz mindnyájunkat a közös munkában.

Ne csak álmodozunk a szebb jövőről, hanem vessük meg annak alapját erős elhatározással, elszántan, kitartással, lankadatlan ügyszeretettel!

Tőlünk függ, hogy eredményes legyen a mozgalom! Alakítsuk meg az:

Országos Magyar Vadászszövetséget!

Ez a cím jelentsen köztünk összetartozást; komoly felkarolását jelentse minden üdvös és hasznos eszmének, tervnek, szándéknak, törekvésnek, a mi arra való, hogy Magyarországon a vadász név tiszteletet érdemlő legyen, vadászat alatt pedig a legmagasabb színvonalú szórakozást értsük.

A szövetségnek mindenki tagja lehet, a kinek az egyénisége garancia arra, hogy korrekt vadász akar és tud is lenni.

Sok ezren vagyunk ilyenek ebben az országban. Ha mindannyian egy lélekkel, egy törekvéssel óhajtjuk ugyanazt: a diadal, a siker, el nem maradhat.

A szövetség céljáról egyelőre a következő részleteket hozzuk köztudomásra:

Első sorban olyan vadórokat kell nevelni, a kik helyöket méltón tölthessék be és így nevöket méltón viselhessék.

Vadóri szakiskolát kell felállítani, a hol a vadőr megtanulhatja a nagy és kis vaddal való bánásmódot; ezek ápolását, tenyésztését felnevelését és szeretetét, a befogott és lelőtt vaddal követendő eljárást; a kártékony vad irtását, csapdák és hálók készítését, ezek használatát, a különböző vadászebek idomítását, a vadászatok helyes rendezését, vezetését; — a ritkább állatok tőkéletes praeparálását, egyuttal pedig a megfelelő modort is, a mely a legtöbb esetben hiányzik mai vadőreinknél.

A vadászati szereknek s eszközöknek a magyar forrásból való beszerzése.

A fővárosban és a nagyobb vidéki városokban vadászati kiállítások és versenyek, vadászati szakelőadások rendezése.

A vadászati irodalom fellendítése.

Az orvvadászat meggátolása.

A kártékony vad pusztításának jutalmakkal elősegítése.

A tagoknak minden vadászati kérdésben (vadtenyésztés lőtt és élő vad értékesítése), segítése vezetése, istápolása.

Alkalmas vadörök elhelyezése.

A magyar vadászat minden irányú emelése.

Tagsági díj évi 8 korona lenne.

A „Vadászat és Állatvilág” kiadójával a következőkben allapodtunk meg:

Minden tagja a szövetségnek, a ki tagsági díját befizette, a „Vadászat és Állatvilág” című szaklapot teljesen díjmentesen kapja.

Azoknak, a kik a „Vadászat és Állatvilág” előfizetését már egész évre kifizették — ha az eszmének hívei és az ide csatolt belépési nyilatkozatot aláírják — befizetett előfizetési összegök ez évi tagdíjokba beszámíttatik.

A tagság kötelezettség három évre szól.

A hazafias eszmét újból ajánljuk figyelmetekbe és pártfogástokba, magyar vadászok!

Az előkészítő bizottság.

Hasznos tudnivalók

A gyümölcsfák öntözése és trágyázása nyáron.

A gyümölcsfákat többnyire csak télen tisztogatják, meszezik és trágyázzák; ez az oka, hogy a levelek megfodrosodnak s hogy még az egészséges gyümölcs sem fejlődik jól. A fiatal fák tápanyag híján tönkre mehetnek vagy szynlődni kezdenek, azért különösen az ujon ültetett fácskákat nyáron át is öntözni és trágyázni kell, mi minden nehézség nélkül eszközölhető.

Nyáron át egyszer-kétszer a korona körületében nagyobb számu. 40 cm mély és egymástól 1 m. távolban levő lyukat készítünk; vagy ha a fa a szántóföldön van 30—40 cm.-nyi áratot huzunk a korona körül a s azután kannával vizet hordunk belé, hogy a mélyebb rétegek jól átnyirkosodjanak. A fa melletti földtányérba

vizet önteni azért nem czélszerű, mert a könnyen cserepedő talajokat ezáltal repedezetté tesszük.

Ha a fák lejtőn állanak, akkor a fa körüli árkokat összekötjük és a vizet fától-fáig vezetjük. A kövezett udvarokon levő fákat 45 cm. hosszú és 6—8 cm. széles agyagcsövek segélyével is öntözzhetjük.

A nehezen megeredő fákat az öntözésen kívül a kiszáradástól is védelmezzük az által, ha a törzs körül mohát, szecskát, szalmát, trágyát stb. rakunk s a törzset szalmával mohával betakarjuk és azután beagyagozzuk.

Házitrágyául ganajlevet és hig árnyékszéktrágyát használhatunk, de csak akkor, ha a talaj nyirkos, mert különben a gyenge gyökerek megszáradnak. A nyári trágyázás, különösen a gyümölcsfákkal megrakott fáknál és sovány talajon szükséges s főleg bogyós gyümölcsök-nél, amelyek igen meghálálják a nyári trágyát.

Azon fákat, melyek kevés virágrügyet mutatnak, kálisókkal és foszfátokkal trágyázzuk, melyeket vízben vagy trágyalében oldunk fel; 1 □-méterre 60—100 gramm só t számítunk 25 liter folyadékban.

Ezen trágyázási móddal bámulatos eredményeket érnek el, azért használatuk nagyon ajánlható, Különösen a szuperfoszfát használata ajánlatos, mert ez a legkönnyebben oldható s így a leggyorsabban ható trágyázó anyag. A ganajlé különösen hajtja a fákat, miért is ősszel alkalmazni nem tanácsos, mert különben a hajtás nem érik meg és hidegre fordulván az idő, elfagy.

Már egészen fiatal csemetéket, melyeket rendszerint teremni nem engedünk, kellő öntözés és trágyázás mellett minden kár nélkül termőre hajthatjuk, mint a tűzetes kísérletek igazolják.

LEVELEZÉS.

A harkály

(levél a szerkesztőhöz)

Bulza 1901 július 20.

Varga Antal tisztelt kartársunknak a harkályról irt cikke figyelmemet nagy mértékben lekötötte. Az ornithológiának magam is szenvedélyes híve lévén, a madarak életét mindig figyelemmel kísértem és kísérem s tanulmányozásaim alapján meggyőződtem arról, hogy a harkály egyike a leghasznosabb madarainknak s így kénytelen vagyok azt védelmembe venni.

Varga Antal kartárs úr a harkályt ragadozónak tartja, mivel — mint cikkében említi — rajtakapott egy tarka harkályt, a mint egy czinkét megölt, annak fészkeből a kicsinyeket kihordta s megkoppasztva, saját fiókaival megetette. Azt kérdelem én már most, — mert magát a tényt kétségbe vonni nem akarom — hogy vajjon miért vetemedhetett erre az a harkály?

Tudnivaló dolog, hogy a harkály rendkívül falánk állat, melynek napi táplálékához, nagy mennyiségű rovarra van szüksége magának is, hát még mikor ezen kívül 5—6 fiókáját is kell táplálnia!

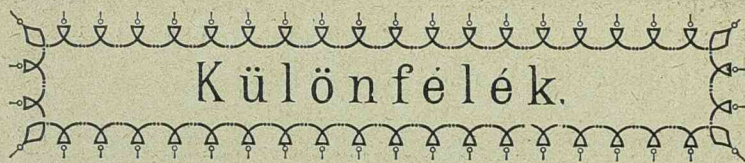
A magyar példabeszéd azt tartja, hogy „szükség törvényt bont” s ez bizony irányadó nem csak az embereknél, hanem nyilván az állatoknál is s nem vélek csalatkozni akkor, hogy ha azt a kartárs úr által megfigyelt harkályra is kiterjesztjük, mert a szegény harkály bizonyára csak végső szükségben és a szülői szeretet által sarkalva követte el azt a gonosz gyilkosságot, nem kapván elegendő rovat arra, hogy kicsinyei mohó étvágyát kielégíthesse.

Ilyen észleléseknél soha sem szabad elhamarkodva cselekednünk, hanem fel kell vetnünk a kérdést, hogy „miért?” és akkor bizonyosan hamar előkerül az „azért” is.

Magamnak is volt alkalmam egyszer egy vízi siklót látni, a mint a fekete rigó fészkeből kiszedte a tojásokat. Ez a kigyófaj is hasznosnak van feltüntetve s magam is azt hiszem, hogy az, mert rengeteg káros rovat pusztít el s az a rigófészkek is talán az egyedüli volt, melyet — véletlenül ráakadva — megrabolt s kérdés, hogy akkor nem az éhség kényszerítette-e rá. Ebben a véleményben azután mit tehettem egyebet? a helyett, hogy megöltem volna, egyszerűen elkergettem.

Varga tisztelt kartársam másképp cselekedett, ő egyszerűen lelőtte a gyilkos harkályt. A harkály tehát megsemmisítette a czinke családot, a kartárs úr pedig a harkályét. Vajjon hány millió rovarnak mentette meg az életét az az egy puszkadurranás?

B. A.
a sasvadász.

Személyi hírek. A közalakítványi uradalmaknál kinevezettek, illetve előléptetésben részesültek: a vág-sellyei uradalomban Mátéffy Arpád II. oszt. főerdőrő I. oszt. főerdőorré; a mária-családi uradalomban Maschek Ferencz III. oszt. főerdőrő II. oszt. főerdőorré, Táto István bellegi II. oszt. erdőőr I. oszt. erdőorré, Szlimák János és Stubnya Mihály Kolos-kopani IV. oszt. erdő-örök III. oszt. erdőörökké és Valkó János II. oszt. erdő-legény I. osztályúvá lettek előléptetve, míg kinevezve lettek: Kmety András végzett szakiskolai növendék és szakvizsgázott erdőőr a kolos-vrchhorai erdőőri állásra, Keller István volt znióváralyiai erdőlegény pedig a nyug-dijazott Száler Lőrincz Kolos-dolinai erdőőr helyére. Gratulálunk!

Erdők pusztulása. Hajdumegyében az erdők pusztulásnak indultak, még pedig oly meglepő gyors-sággal, hogy a hatóságok ugyszólván tanácstalanul álla-nak a váratlanul fellépett csapással szemben. Hajdu-Böszörményben, Hajdu-Szoboszlón és Vámos-Pércsen az ottani erdők tölgyfáin millió számra hemzseg egy kicsiny, fekete hernyófaj, amely a tölgyfák leveleit és friss haj-tásait pusztítja. Ez a veszedelmes féreg az új hajtások gyöngye héját támadja meg és csak a megfásult részt hagyja meg, amely azután magától elpusztul. Ugyanez a hernyó teljesen elpusztítja a levélzetet is olyformán, hogy a levél lágyabb részeit megeszi és csak a levél-ereket hagyja meg. Az ilyen levél azután úgy néz ki, mint egy ritka fátyol vagy mint egy pókháló. A lombozatuktól

így megfosztott fák néhány hét alatt kiszáradnak és ezrével állanak kopaszon az erdőben. Újabban azt tapasztalták, hogy ugyanez a hernyófaj pusztítja az akác, szil-és nyárfákat is. A hatóságok jelentést tettek Darányi Ignác földmívelésügyi miniszternek.

Vas a tojásban. Sok betegség gyógyításánál szorul vastartalmu medicinára az orvos. A gyomor azonban rendesen megsínyli az ilyen kúrát, az orvosok tehát igyekeznek, hogy a vas minél könnyebben emészt-hető formában kerüljön a belekbe és többet használjon, mint ártson. E törekvésükben a német orvosok a tyukot sem hagyták ki a számításból s arra törekednek hogy a tyukok minél több vastartalmu tojást tojjanak mert így a betegek lágytojás alakjában szedhetik a gyógyító vasat. A kísérletezést Frankfurtban kezdték és a kiszemelt tyukokat különleges módon etetik. Az így táplált tyukok tojását aztán vegyileg elemezték. Az eredmény jó. A rendesen etetett tyuk tojásában 0.099 milligram vas van, a különlegesen táplált tyuk tojásában a vastartalom 1.79 milligram.

A tinta veszélye. Kísérletek kiderítették, hogy a legtöbb tintában penészgombák és más bakteriumok vannak. Különösen pedig olyan tintában, amelynek nyitott a tartója. Az ilyen tinta beoltásából egerek, patkányok, tengeri malacok néhány nap alatt elpusztul-tak. Ez a magyarázata annak is, hogy tintás tollal történt jelentéktelen sérülés az embert is elpusztítja. Sok gyermek a tintás tollat szájába veszi, vagy a tinta-foltot lenyalja, ami szintén káros, mert a baktériumok a gyomorba jutnak, ahol komplikációt idézhetnek elő.

Nincs többé kis ember. Az emberek szeret-nek nagyra nőni. Akinek tehát a katonamértéken is alul marad a feje, az ugyancsak minden lehető elkö-vet, hogy megmagasodjék. Különben a gyermekeket is hajdonfővel állítják ki az esőre, mert attól, úgy mondják, nő. A tesztövesztő szerekekkel is úgy voltunk azonban eddig, mint a hajntövesztőkkel: csak a föl-találójuknak használtak. Most azonban csallhatatlan szert ajánl egy francia orvos, Fourrière, s ez a has-masszázs. Ettől megindul az emésztés, megnyulnak a növesi processzus. Állítólag csodás eredményeket ért el ezzel a másszázs-szal. Nyolc hónapon át kétszer alkalmazta egy husz éves fiatalemberen, aki 13 centi-métert nőtt ez idő alatt. Fourrière most növesztő-intézetet állított Párisban és cégtáblájára ki is irta, hogy: „nincs többé kis ember!”

A galambok bosszuja. A zürichi tó partján egy faluban egy villának a verandáján egy nap meg-jelent egy galambpár, a villa lakói eleinte nagy ér-deklődéssel és gyönyörködve nézték, milyen ügyesen rakják a galambok fészkeket s később, hogy milyen kedvesen költik ki és etetik fiókáikat. Csakhogy volt a dolognak kellemetlen oldala is. A galambok erősen veszélyeztették a veranda tisztaságát. A villa lakói tanácsot kértek, hogyan szabaduljanak meg a galam-boktól, annélkül, hogy a fészket megsértsék. Azt tanácsolták nekik, hogy hagyják csak felnőni a kis galambokat, aztán csapjanak belőlük jó lakomát. Ugy is történt. De a csinynek különös következménye lett. Az öreg galambpár kereste a kicsinyeit, aggódva, a legnagyobb gondnal, de hiába. Egyszer csak eltűntek az öreg galambok, de nemsokára egész csapat galambbal tértek vissza És most már így keresték a kis galambokat. Amikor pedig nem akadtak rájuk semmiképpen, leszálltak a kertre s a virágágyakat és a növényzetet összevissza tépdesték. Egy zürichi ujság írja ezt s annak megbizható szemtanuk küldték be a dolgot.

A legelfajultabb nép. Egy érdekes cikk jelent meg egy párisi lapban, Radailac márkí irta a föld legelfajultabb népéről. Ez a nép a Széri-földön él, amely Mexikótól északnyugatra a kaliforniai öböl partján terül el ezerötszáz négyszögmérföld nagyságban. Határos ez a föld Mexikó egyik tartományával, Szonorával. A férfiak rendkívül nagyok, olyik harmadfél méter magas; a nők átlagos nagysága 1.72 méter. A széri vadászatból és halászatból élnek. Ha nincs hal és vad, akkor éheznek, azért aztán, ha élelemhez jutnak, annyit elfogyasztanak, hogy mozogni is alig bírnak. Megesznek minden állatot: tengeri madarat, kigyót, baglyot, teknősbékát. A húst nyersen eszik meg. A teknősbéka csontjából házieszközt csinálnak, pajzsából bölcst, uszóhártyájából szandalszijat. A legények roppant gyorsfutók s a szarvast is bekerítik és elfogják. A még vergődő állatot kézzel és foggal széttepik, vérért kiszívják s húsát nyersen főlfalják. A szérik ügyes lótolvajok. Ha a szomszédos provinciákból véletlenül egy ló téved a Széri-földre, megfogják eltörlik a nyakcsigolyáját. A férfiak és a nők csak kötényt viselnek, karjuk, lábszáruk és mellük meztelen. A férfiaknak több feleségük van.

Utazás a vonat alatt. Három szegedi ember, akinek a neveit ismerni kell az utókornak is, tehát Boka Mihály, Nagy Pál és Makra Ferencz, haza szeretett volna menni Temesvárról. Azonban nem volt pénzük. Közönséges eszű szegény ember ilyen esetben a nyakába veszi az országutat és megindul gyalog-szerrel, vagy fölkérezkedik valami alkalmi kocsira. Ők azonban nem közönséges eszű emberek s kifundáltak, hogy fölülnek a vasuti kocsik alatt levő fék-összekötő rudakra s úgy jutnak majd haza. Hát egészen odáig nem jutottak el, de majd nem odáig. Zsombolyán tudniillik majd a fejükre koppintott az a lakatos, aki a kalapácsal végig járja a kocsisort és a kerekre kopogtatva a hangból itéli meg, hogy van-e valami baja a kereknek, vagy nincs. Leintette tehát a már induló vonatot s a három szegedi ember utazásának ezuttal itt vége van. Kettő elmenekült az éjszaka sötétjében, egyet pedig lefűleltek a zsandárok. A vonat is követeli rajtuk a jegy árát, pedig hát nincsen igaza. Annak a vonatnak egy utasa se fizette meg olyan drágán a fuvart, mint a három szegedi ember. Ha lepottyannak a rúdról, az életüket adták volna ezért a kis utért.

Az erdőcsősz halottai. Füzér községben Petrás András erdőcsősz felesége só helyett arzénal főzte meg a vacsoráját. Egyik leányától sórt kért és az tévedésből az ablakban levő arzént adta oda anyjának. Az arzént Petrás András hozta előző nap patkányirtásra. Késő este, mikor Petrás hazajött, feleségét és két leányát halva találta.

Egy török leány tragikus halála. Konstantinápolyban különös körülmények között halt meg egy gyönyörű huszesztendős török leány, Muszatafa bégnek, az egyik kerületi főnöknek a leánya. A hirtelen halál úgy jelentik, összefüggésben van a szultán legutóbbi irádéjával, amely az európai nevelőket kitiltja Törökországból. A szép leány, akit leljesen európai szellemben neveltek, nem tudott megvalni európai nevelőjétől, s ezen való bánatában meghasadt a szíve. Apja sógora Haznadar Usta szultánának, akit a szultán lakosztályában kiűtött tűz miatt száműztek a háremből.

Négylábu rendőrök. A brüsszeli rendőrkapitány úgy találta, hogy az éjszaka posztoló rendőrök néha nem védi eléggé a kardjuk vagy a revolverök. Meg aztán, ha az éjjel sötétjében hajszoznak valakit,

az többnyire elszalad előlük, a bajon segitendő, adott tehát a rendőrök mellé társul egy-egy négylábu rendőrt, vulgo kutyát. A hatalmas szelindek már meg is kezdték a működésüket s egyig kitünően beváltak. Egy kétlábu rendőrkollégájukat sikerrel védelmezték meg egy orvtámadás ellen-össze-visszaharapva a támadókat, s a kereket oldó jómadarak üldözésénél meg éppen nélkülözhetetlenek. A példák egyébként azt mutatja, hogy a tapintat, erély, sőt a brutalitás is nagyon helyén van a rendőrben, ha négylábu.

A pápa svájci gárdája. A pápa svájci gárdája új ezredest kapott a minap Mayer Leopold személyében aki már 1872 óta vár erre a diszes állásra. Ennél a gárdánál tudniillik nagyon rosszak az előléptetési viszonyok, amit eléggé megokol az a körülmény, hogy mindössze három tiszti állás: egy ezredest, egy alezredest és egy parancsnoki áll rendelkezésre. Ez így van a gárda megalapítása óta, aminek négy év múlva négyszáz esztendeje. II. Gyula pápa alapította 1505-ben ezt a gárdát, amely akkor 250 főből állott. Ma már lefogyott a létszáma 117-re s ebből 114 a testőrlegénység száma, három a tiszteké. Csakis zürichi és a luzerni kantonból származottak lehetnek a gárdisták. Mind káplári rangban vannak, s ma jobbra a Rómában tanuló svájci ifjak sorából kerülnek ki.

Felelős szerkesztő és tulajdonos lapkiadó
Podhradszky Emil.

Őszi vetésre
mindennemű erdészeti magot ★ ★ ★ ★ ★
kocsányos és kocsánytalan
VALÓDI SLAVONIAI
TÖLGYMAKKOT
szokott jó minőségben szállít a
MAGYAR FENYŐMAG-PERGETŐ-GYÁR
FARAGÓ BÉLA Zala-Egerszeg.
Kitüntette diszoklevél, arany és ezüst érmekkel. Legutóbb a párisi világkiállításon ezüst éremmel.

TÁBLÁKAT.
Erzsébet emlékfák megjelölésére,
Legeltetési és más tilalmi táblákat
bármely nyelven, esetleg egyszerre
három nyelven is tartós anyagból,
lemoshatlan festéssel legjutányo-
sabban készít
Winkler Gusztáv
Szászsebesen.
Árjegyzék ingyen és bérmentve küldetik.

Első rangu egyenruházati intézet

Blum és Társa

Szerb kir. udv. szállítók. Ő cs. és kir. Fensége József Főherceg udv. szállítói.
A nagyméltóságu Földmívelésügyi m. kir. Ministerium hivatalosan megbízott
erdészeti egyenruha szállítói.

Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

BUDAPEST IV. Belváros, Sütő utca 2. szám, a Szervitater sarkán.

Saját műhelyeink a házban: Sütő utca 2, Szervita tér 8, Hajó utca 3.

A XVIII. számú, kimerítő tartalmu árjegyzékünk közreboesajtása alkalmából ajánljuk legkészségebb szolgálatainkat, minden néven nevezendő, — mesteri szabásu, izlésteljes csinos kiállításu

ERDÉSZETI és ERDŐ ALTISZTI EGYENRUHÁK

nemkülönb felszerelési czikkek szállítására.

Hivatalos uton részletfizetésre

is eszközölhetők a megrendelések; az ily megrendeléseket, hosszas gyakorlatunk alatt, — a betekintheető számos elismerő nyilatkozatok tanúsága szerint, — mindenkor, az igen tisztelt megrendelők legteljesebb meglegedésére hoztuk kivitelbe.

POLGARI RUHÁK

a legujabb francia es angol divat szerint, szinte jutányos árban készítettnek. — Vevőink kényelmére bármely szakmánkba nem vágó czikket készséggel beszerezünk és a vidéki megrendelések kivitelére különösen kiváló gondot és figyelmet fordítunk,

Óvjuk igen tisztelt megrendelőinket oly czégektől, kik olcsó reklám árak által régi vevőinket megteveszteni óhajtják, miután jutányosabb árt csak is az anyag és kiszolgálás rovására nyujthatnának. Kivánatra ingyen és bérmentve küldjük meg árjegyzékünket és a hivatalos megrendeléshez szükséges részletfizetési megrendelési ivet. Bármily csekély megrendelés is a lehető legnagyobb figyelem és pontossággal lesz kiszolgálva.

Kiváló tisztelettel

BLUM és TÁRSA

Szerb királyi udvari szállítók.

Ő császári és királyi Fensége József főherceg udvari szállítói. A nagyméltóságu Földmívelésügyi Ministerium hivatalosan megbízott erdészeti egyenruha-szállítói. Az „Országos Erdészeti Egyesület” rendes tagjai.

Jutányos árak.

STEGMANN JÁNOS könyvnyomdája
Szász-Sebesen

elvállalja minden könyvnyomdai munka gyors és csinos elkészítését a legolcsóbb árak mellett.

Névjegymegrendeléseknél mintával is szolgálók és azok a megrendelés napján eszközöltetnek.

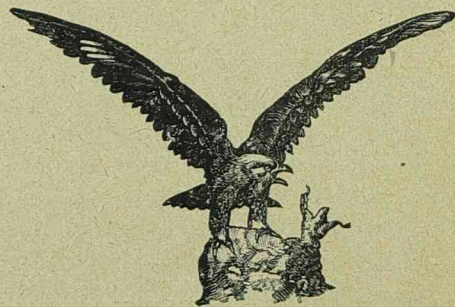
MÁGYARHON ELSŐ LEGNAGYOBB ÉS LEGJOBB HIRNEVŰ ÓRAÜZLETE

BRAUSWETTER JÁNOS

SZEGEDEN
CS. ÉS KIR. KIZÁRÓLAGOSAN SZAB.
KRONOMETER- és MŰ-ÓRÁS
FELTALÁLÓJA A REMONTOIR
INGAÓRÁKNAK STB. STB.

ÓRÁK, ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
KÉSZPENZÉRT, VALAMINT
RÉSZLETFIZETÉSRE
JAVÍTÁSOK 5 ÉVI JÓTÁLLÁS MELLETT.

KÉPES ÁRJEGYZÉK 2000 ILLUSZTRÁCIÓVAL INGYEN ÉS BÉRMENTVE

Dr. Lendl Adolf
világhírű

zoologiai laboratoriuma elvállal szárnyasokat és szőrmés vadat kitömésre

Jutányos árak, kitűnő munka, művészies kivitel.

Budapest, II. Donáti u. 7.

A természet és Halászat

állattani, vadászati és halászáti képes folyóirat. Egy évre 6 kor. Megjelenik havonként kétszer.

Mutatványokat ingyen küldünk.

Nyomatott Stegmann János könyvnyomdájában Szászsebesen.